

CZU [336.711+347.734] [478]

DOI 10.5281/zenodo.8320800

O INCURSIUNE ÎN EVOLUȚIA ȘI DEZVOLTAREA BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI

Ștefan BELECCIU,
doctor în drept, profesor universitar

Ludmila GUȘTIUC,
doctorand

AN INCURSION INTO THE EVOLUTION AND DEVELOPMENT OF THE NATION- AL BANK OF MOLDOVA

Ștefan BELECCIU,
PhD, university professor

Ludmila GUȘTIUC,
PhD student

În prezent, sfera bancară din Republica Moldova constituie, probabil, domeniul ce trezește interesul întregii societăți. Acest fapt se datorează, în primul rând, fraudei bancare de miliarde de lei și, în al doilea rând, falimentelor scandaloase ale băncilor comerciale. Ambele fenomene au golit bugetul de stat și au dus la sărăcirea cetățenilor Republicii Moldova. Evenimentele respective au determinat necesitatea unor reforme substanțiale a domeniului bancar. Prin urmare, suntem martorii unor eforturi ale Băncii Naționale a Moldovei (autoritate supremă a administrației publice centrale cu atribuții în reglementarea și supravegherea activității bancare) de a reconfigura cadrul juridic bancar, avându-se drept obiectiv principal neadmiterea repetării în viitor a unor fraude bancare sau altor acțiuni abuzive. Totodată, în conținutul studiului științific va fi examinată și problematica transpunerii în legislația națională a practicilor și legislației Uniunii Europene.

Cuvinte-cheie: Bancă centrală, Banca Națională a Moldovei, rolul băncii centrale, atribuțiile băncii centrale, armonizarea legislației, standarde europene, integrare europeană, Acord de Asociere, Uniunea Europeană.

Currently, the banking sphere in the Republic of Moldova is probably the field that arouses interest of the whole society. This fact is due, firstly, to the banking fraud of billions of Moldovan lei and, secondly, to the scandalous bankruptcies of commercial banks. Both phenomena emptied the state budget and led to the impoverishment of the citizens of the Republic of Moldova. The respective events determined the need for substantial reforms in the banking sector. Therefore, we are witnessing the efforts of the National Bank of Moldova (supreme authority of the central public administration with attributions in the regulation and supervision of banking activity) to reconfigure the banking legal framework, having as its main objective the non-admission of the repetition of banking frauds in the future or other abusive actions. At the same time, in the content of the scientific study, the issue of the transposition of European Union practices and legislation into the national banking legislation will be examined.

Keywords: Central bank, National Bank of Moldova, role of the central bank, powers of the central bank, harmonization of legislation, European standards, European integration, Association Agreement, European Union.

Introducere. Intenționăm să demarăm studiul științific asupra Băncii Naționale a Moldovei cu remarcă savantului în domeniul dreptului financiar-bancar, D.D. Șaguna care îl citează pe prim-ministrul României din 1861: „Prin discursul său susținut în Cameră în 10 ianuarie 1861, Ion C. Brătianu a concluzionat că „atât timp cât nu vom avea o bancă națională, nu vor dispărea crizele financiare din țară” [13, p. 85]. Suntem totalmente de acord cu ambii, deoarece banca centrală are rolul de a sprijini economia națională, creând unul dintre pilonii statului.

Metode și materiale aplicate. Studiul

Introduction. We intend to start the scientific study on the National Bank of Moldova with the remark of the scholar in the field of financial-banking law, D.D. Șaguna quoting the Prime Minister of Romania from 1861: “Through his speech delivered in the Chamber on January 10, 1861, Ion C. Brătianu concluded that “as long as we do not have a national bank, the financial crises in the country will not disappear” [13, p. 85]. We totally agree with both, because the central bank has the role of supporting the national economy, creating one of the pillars of the state.

Applied methods and materials. The

are la bază legislația națională, legislația Uniunii Europene, doctrina națională și doctrina străină. Respectiv, la elaborarea acestei publicații a fost utilizat, în primul rând, cadrul normativ, dar și literatura de specialitate. În procesul cercetării au fost aplicate un spectru larg de metode investigative științifice: metoda istorică, metoda analizei, metoda logică, metoda empirică, metoda comparativă, metoda sistemică ș.a.

Scopul cercetării. Scopul cercetării constă în analiza cadrului normativ actual și a doctrinei care abordează originea, evoluția, rolul, poziția, competența, funcțiile și atribuțiile Băncii Naționale a Moldovei în sistemul bancar autohton în contextul integrării europene.

Rezultate obținute și discuții. Drept punct de plecare al studiului științific va servi cercetarea asupra originii băncii și băncii centrale. „Istoria sistemului bancar își găsește originile în trecutul îndepărtat, existând mărturii foarte vechi ce atestă practica unor activități care, într-o formă mai mult sau mai puțin evoluată, se pot constitui ca primi pași pe tărâmul practicii bancare” [7, p. 12]. „Din cercetările istorice făcute până în prezent nu s-au putut stabili cu precizie data și locul în care au apărut pentru prima dată instituțiile bancare” [3, p. 3]. Primele dovezi ale activității se regăsesc în perioada antică și anume în Egiptul antic, Babilonul antic și India antică. În aceste state au apărut primele instituții bancare sub acoperișul templelor. În temple oamenii se rugau și, totodată, erau păstrați banii și tezaurele. „Detalii referitoare la depozite, împrumuturi, dobânda percepută și rambursarea creditelor se găsesc deja în Codul lui Hammurabi și în Legile lui Manu” [7, p. 12]. „Prima formă de activitate bancară trebuie să fi fost reprezentată de împrumutul de consumație” [14, p. 18]. „Astfel, preoții împrumutau populația cu produse agricole până la următoarea recoltă” [11, p. 7]. „Primii bancheri din antichitate se numeau în greaca veche „trapeziți”, denumire ce își avea originea în cuvântul „trapeza”, adică masa la care își desfășurau activitatea zarafii” [2, p. 11]. În Roma antică au apărut bancherii privați care erau numiți „argentari” și băncile publice, numite „mensae”. Curând au apărut și bănci private.

În sec. IV d.Cr. Justinian, împăratul Imperiului Bizantin preia uzanța romană privind activitatea bancară, completând-o cu precizări referitoare la obligativitatea dobânzilor fixe.

În evul mediu, mănăstirile au continu-

study is based on national legislation, European Union legislation, national doctrine and foreign doctrine. Respectively, the normative framework, but also the specialized literature, was used in the preparation of this publication. In the research process, a wide spectrum of scientific investigative methods was applied: the historical method, the analysis method, the logical method, the empirical method, the comparative method, the systemic method etc.

The purpose of the research. The purpose of the research consists in the analysis of the current normative framework and the doctrine that examines the origin, evolution, role, position, competence, functions and powers of the National Bank of Moldova in the national banking system in the context of European integration.

Obtained results and discussions. The starting point of the scientific study will be the research on the origin of the bank and the central bank. "The history of the banking system finds its origins in the distant past, there are very old testimonies attesting to the practice of some activities that, in a more or less evolved form, can constitute the first steps in the realm of banking practice" [7, p. 12]. "From the historical research done until now, it was not possible to establish precisely the date and place where banking institutions first appeared" [3, p. 3]. The first evidence of the activity can be found in the ancient period namely in ancient Egypt, ancient Babylon and ancient India. In these states the first banking institutions appeared under the roof of the temples. In the temples, people prayed and, at the same time, money and treasures were kept. "Details regarding deposits, loans, interest charged and loan repayment are already found in the Code of Hammurabi and the Laws of Manu" [7, p. 12]. "The first form of banking activity must have been represented by the consumer loan" [14, p. 18]. "Thus, the priests loaned the population agricultural products until the next harvest" [11, p. 7]. "The first ancient bankers were called "trapezites" in ancient Greek, a name that had its origin in the word "trapeza", meaning the table at which the moneylenders carried out their activity" [2, p. 11]. In ancient Rome, private bankers appeared who were called "argentari" and public banks, called "mensae". Soon private banks also appeared.

at, ca și templele, să acorde împrumuturi. Mai târziu, prima bancă a apărut în Italia, Banca Veneției, fiind creată în 1171, recunoscută oficial ca Banca di Rialto. Banca Veneției a generat apariția altor bănci în diverse orașe: Geneva, Amsterdam, Hamburg, Rotterdam.

În perioada modernă, apar băncile de emisiune. „Banca Angliei a fost fondată în 1694, ca a doua bancă centrală din lume (după fondarea Băncii Riksbank din Suedia în 1668)” [3, p. 18]. Tot în această perioadă au apărut bănci care îndeplineau funcții asemănătoare celor ale băncilor centrale: prima Bancă a SUA, prima Bancă a Franței. „Până în sec. al XIX, sistemul bancar s-a structurat pe 3 domenii specifice: - băncile de emisiune, care dețineau monopolul emiterii de bancnote naționale; - băncile comerciale, care activau ca instituții de intermediere financiară; - instituții financiare specifice, ca de exemplu, casele de economii și cooperativele de credit” [8, p. 16].

În ceea ce privește apariția primelor activități bancare românești, acestea au fost materializate în perioada romană, în anul 167 d. Cr., conținând un contract privind constituirea unei societăți pentru împrumut de bani cu dobândă. Ulterior, din inițiativa unui bancher al Prusiei, a fost creată prima instituție bancară – Banca Națională a Moldovei, având sediul la Iași. „Conducătorii băncii s-au aventurat în afaceri speculative, cum a fost obținerea concesiunii încasării impozitelor într-o provincie din Asia Mică, sau cumpărarea de cămile în contul armatei coloniale britanice din India.” [9, p. 47]. Cu regret, la scurt timp banca a dat faliment, drept motiv servind lipsa lichidității. „De fapt, banca nu a dispus niciodată de fonduri proprii, suficiente și s-a apelat excesiv la împrumuturi din străinătate, în principal de la bănci germane, recurgându-se la gajarea de acțiuni ale Băncii Naționale a Moldovei, al căror curs a fost de altminteri ridicat artificial prin manevre de culise.” [7, p. 15]. „În piețele publice din București sau Iași funcționau zarafii, care vindeau și cumpărau monedă în scopul obținerii de profit.” [11, p. 10]. Ei au fost numiți mai târziu cămătari. Cea mai mare parte a lor activau ilegal. Mai târziu, însă, a fost creată Banca Națională a României prin Legea din 17/29 aprilie 1890. „În Basarabia, băncile comerciale sunt fondate abia în anii 60-70 ai secolului XX.” [7, p. 16].

La sfârșitul celui de-al doilea război mon-

In the IVth century a.Ch., Justinian, the emperor of the Byzantine Empire takes over the Roman usage regarding banking activity, supplementing it with specifications regarding the obligation of fixed interest rates.

In the middle Ages, monasteries, like temples, continued to grant loans. Later, the first bank appeared in Italy, the Bank of Venice, being created in 1171, officially recognized as the Banca di Rialto. The Bank of Venice generated the appearance of other banks in various cities: Geneva, Amsterdam, Hamburg, and Rotterdam.

In the modern period, issuing banks appear. “The Bank of England was founded in 1694, as the second central bank in the world (after the founding of the Riksbank in Sweden in 1668)” [3, p. 18]. It was also during this period that banks appeared that performed functions similar to those of central banks: the first Bank of the USA, the first Bank of France. “Until the 19th century, the banking system was structured in 3 specific areas: - issuing banks, which held the monopoly of issuing national banknotes; - commercial banks, which operated as financial intermediation institutions; - specific financial institutions, such as savings banks and credit cooperatives” [8, p. 16].

Regarding the origin of the first Romanian banking activities, they were materialized during the Roman period, in the year 167 AD, containing a contract regarding the establishment of a company for lending money with interest. Later, on the initiative of a Prussian banker, the first banking institution was created - the National Bank of Moldova, with headquarters in Iași. “The managers of the bank ventured into speculative business, such as obtaining the concession of collecting taxes in a province in Asia Minor, or buying camels for the account of the British colonial army in India” [9, p. 47]. Regrettably, the bank went bankrupt shortly after, citing lack of liquidity as the reason. “In fact, the bank never had sufficient own funds and resorted excessively to loans from abroad, mainly from German banks, resorting to pledging shares of the National Bank of Moldova, whose course was otherwise artificially raised by behind-the-scenes maneuvers.” [7, p. 15]. “In the public markets of Bucharest or Iași there were money changers, who sold and bought currency in order to make a profit.” [11, p. 10]. They were later called usurers. Most of

dial, în sistemul bancar al Moldovei au avut loc schimbări majore, pe motiv de trecere la comunism și economie de comandă. Astfel, „până în anul 1987 sistemul bancar din URSS includea 3 bănci-monopoliste: „Госбанк СССР”, „Стройбанк СССР” și „Внешторгбанк СССР” [7, p. 16]. În acea perioadă activa sistemul caselor de economii și cooperativelor de credit, denumite instituții parabancaire, iar locul central îl deținea „Госбанк СССР”. „Băncile aveau capital integral de stat, iar operațiunile bancare se reduceau la menținerea viabilității întreprinderilor socialiste prin distribuirea centralizată de fonduri sub formă de credite”. [1, p. 21]. Conducătorul Uniunii Sovietice pentru perioada din 1985 până în 1991, Mihail Gorbaciov, a fost cel care a demarat reformarea sistemului bancar sovietic. Savanții autohtoni în domeniul dreptului bancar, A. Armeanic și V. Cojocaru evidențiază „trei etape a reformei economice sovietice:

- prima etapă, inițiată prin două hotărâri ale Sovietului Miniștrilor din URSS, adoptate în 1987;

- a doua etapă a reformei (anii 1988-1989), în care s-a instituit sistemul bancar format pe trei nivele (Banca de Stat, băncile de stat ramurale și băncile comerciale/cooperatiste);

- a treia etapă a reformei a conținut în mod individual pentru fiecare țară-membră a URSS: în anii 1990-1991, multe din ele își declaraseră suveranitatea și independența față de Moscova” [1, p. 21-22].

Referindu-ne la Republica Moldova, din punct de vedere evolutiv, sistemul bancar a cunoscut transformări esențiale de-a lungul timpului. După declararea de independență, în Republica Moldova, având ca bază filiala Băncii de Stat a URSS, a luat ființă Banca Națională a Moldovei prin Decretul Președintelui Republicii Moldova la 4 iunie 1991. Primul guvernator al Băncii Naționale a Moldovei a fost Leonid Talmaci. Prin urmare, după anul 1990, Republica Moldova revine la un sistem bancar organizat pe două paliere: Banca Națională a Moldovei, ca bancă centrală, și băncile comerciale. Cinci ani mai târziu, respectiv în anul 1995, au fost adoptate două legi: Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legea instituțiilor financiare. Banca Națională a Moldovei are un rol important în procesul de tranziție la economia de piață a Republicii Moldova. Ținem să remarcăm

them were operating illegally. Later, however, the National Bank of Romania was created by the Law of April 17/29, 1890. "In Bessarabia, commercial banks were founded only in the 60s-70s of the 20th century" [7, p. 16].

At the end of the Second World War, major changes took place in the banking system of Moldova, due to the transition to communism and command economy. Thus, "until 1987, the banking system in the USSR included 3 monopolistic banks: "Госбанк СССР", "Стройбанк СССР" and "Внешторгбанк СССР" [7, p. 16]. At that time, the system of savings houses and credit cooperatives, called parabanca institutions, was active, and the central place was held by "Госбанк СССР". "The banks had full state capital, and banking operations were reduced to maintaining the viability of socialist enterprises through the centralized distribution of funds in the form of loans". [1, p. 21]. The leader of the Soviet Union from 1985 to 1991, Mikhail Gorbachev, was the one who initiated the reform of the Soviet banking system. Local scientists in the field of banking law, A. Armeanic and V. Cojocaru highlight "three stages of the Soviet economic reform:

- the first stage, initiated by two decisions of the USSR Council of Ministers, adopted in 1987;

- the second stage of the reform (1988-1989), in which the three-level banking system was established (the State Bank, state branch banks and commercial/cooperative banks);

- the third stage of the reform contained individually for each member country of the USSR: in 1990-1991, many of them had declared their sovereignty and independence from Moscow" [1, p. 21-22].

Referring to the Republic of Moldova, from an evolutionary point of view, the banking system has experienced essential transformations over time. After the declaration of independence, in the Republic of Moldova, based on the branch of the State Bank of the USSR, the National Bank of Moldova was established by the Decree of the President of the Republic of Moldova on June 4, 1991. The first governor of the National Bank of Moldova was Leonid Talmaci. Therefore, after 1990, the Republic of Moldova returns to a banking system organized on two levels: the National Bank of Moldova, as the central bank, and the commercial banks. Five years later, in 1995, two

faptul că din 1991 și până în prezent s-a realizat în mod constant actualizarea cadrului legislativ specific sistemului bancar național, și, concomitent acțiuni de perfecționare a acestuia.

Sub aspect doctrinar, specialistul în drept bancar, M. Odainic menționează că „În termeni generali, o bancă centrală acționează ca instituție, din partea statului, pentru a stabili și coordona politica monetară și de credit a economiei” [12, p. 6]. În viziunea savanților C. C. Kirișescu și E. M. Dobrescu „banca centrală este institutul bancar aflat în fruntea întregului aparat bancar în aproape toate statele” [9, p. 42]. O definiție care epuizează acest subiect este cea oferită de cercetătorul B. Căpraru care consideră că „banca centrală poate fi definită ca fiind acea instituție (autoritate) care, având un anumit grad de independență, îndeplinește o serie de funcții, atribuții și operațiuni ce decurg din calitatea sa de autoritate monetară ce deține monopolul asupra emisiunii monedei naționale și care are putere de reglementare și control asupra sistemului financiar-bancar” [6, p. 13]. Considerăm că anume acestor trăsături se datorează importanța acesteia.

În viziunea profesorilor S.J. Bytheway și M. Metzler „astăzi, acțiunile băncii centrale continuă să dezvolte economia, poate chiar mai mult decât au dezvoltat cu un secol în urmă” [3, p. 18]. Autorul român L. C. Ionescu scoate în evidență și rolul băncii centrale, precizând că „banca centrală are un rol deosebit în menținerea stabilității monedei naționale și a încrederii publicului în bănci” [8, p. 71]. În conformitate cu articolul 1 al Legii cu privire la BNM, intitulat „Statutul juridic al Băncii Naționale a Moldovei”, „Banca Națională a Moldovei (denumirea echivalentă – Banca Națională) este banca centrală a Republicii Moldova” [10]. Respectiv, rezultă că „obiectivul fundamental al Băncii Naționale a Moldovei este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor” [10]. Iar prin intermediul acestui obiectiv Banca Națională a Moldovei ar trebui să-și câștige încrederea cetățenilor. „Fără prejudicierea obiectivului său fundamental, Banca Națională promovează și menține un sistem financiar bazat pe principiile pieței și sprijină politica economică generală a statului” [1, p. 28]. Respectiv, pentru realizarea obiectivului său fundamental, Banca Națională a Moldovei are competența prevăzută în art. 3 al Legii cu

laws were adopted: the Law on the National Bank of Moldova and the Law on Financial Institutions. The National Bank of Moldova has an important role in the process of transition to the market economy of the Republic of Moldova. We would like to note that from 1991 until now, the legislative framework specific to the national banking system has been constantly updated, and, at the same time, actions have been taken to improve it.

From a doctrinal point of view, the specialist in banking law, M. Odainic mentions that “In general terms, a central bank acts as an institution, on behalf of the state, to establish and coordinate the monetary and credit policy of the economy” [12, p. 6]. In the view of scientists C. C. Kirișescu and E. M. Dobrescu “the central bank is the banking institute at the head of the entire banking apparatus in almost all states” [9, p. 42]. A definition that exhausts this subject is the one offered by the researcher B. Căpraru who believes that “the central bank can be defined as that institution (authority) which, having a certain degree of independence, performs a series of functions, attributions and operations that arise from its capacity as a monetary authority that holds the monopoly over the issuance of the national currency and that has the power to regulate and control the financial-banking system” [6, p. 13]. We believe that its importance is due to these features.

In the view of professors S.J. Bytheway and M. Metzler “today, central bank actions continue to develop the economy, perhaps even more than they did a century ago” [3, p. 18]. The Romanian author L. C. Ionescu also highlights the role of the central bank, stating that “the central bank has a special role in maintaining the stability of the national currency and public trust in banks” [8, p. 71]. In accordance with the art. 1 of the Law on the NBM, entitled “Legal Statute of the National Bank of Moldova”, “The National Bank of Moldova (equivalent name - National Bank) is the central bank of the Republic of Moldova” [10]. Respectively, it follows that “the fundamental objective of the National Bank of Moldova is to ensure and maintain price stability” [10]. And through this objective, the National Bank of Moldova should win the trust of the citizens. “Without prejudice to its fundamental objective, the National Bank promotes and maintains a financial system based on market principles and supports

privire la Banca Națională a Moldovei: „a) încheierea contractelor și emiterea obligațiilor; b) achiziționarea dispunerea de bunuri mobile și imobile în scopul exercitării atribuțiilor sale; c) intentarea acțiunilor în instanța de judecată și participarea la proces în calitate de subiect” [10].

Problematica funcțiilor băncilor centrale au constituit obiectul de cercetare pentru mai mulți savanți. De exemplu, cercetătorul B. Căpraru a dedicat o serie de lucrări științifice analizei funcțiilor băncii centrale, enumerându-le și explicându-le astfel: „1. Conducerea politicii monetare – funcția primordială a băncii centrale prin care banca centrală duce la îndeplinire obiectivele propuse prin statut, în colaborare cu autoritatea guvernamentală și în concordanță cu celelalte componente ale politicii economice; 2. Administrează cantitatea de numerar în economie – capacitatea băncii de a asigura cantitatea de bancnote și monede metalice necesară circulației în economie, ca urmare a deținerii monopolului în acest domeniu; 3. Împrumutător de ultimă instanță – capacitatea băncii centrale de a acorda lichidități unei instituții financiare sau pieței monetare în ansamblu, în condițiile existenței unei cereri stringente de lichidități cauzată de o criză la nivel de instituție sau la nivel de piață, care nu poate fi satisfăcută printr-o altă sursă alternativă; 4. Supraveghează și reglementează activitatea băncilor – capacitatea băncii centrale de a monitoriza, controla, autoriza și reglementa activitatea băncilor comerciale sau, după caz, a întregului sistem financiar; 5. Reglementează și supraveghează sistemul de decontare și de plăți – capacitatea băncii centrale de a mijloci, atât în calitate de participant, cât și de supraveghetor sistemele de decontare și de plăți; 6. Autoritate în domeniul valutar (centru valutar) – capacitatea băncii centrale de a reglementa și administra operațiunile din domeniul valutar, precum și rezerva valutară a statului; 7. Acționează ca bancă a statului – capacitatea băncii centrale de a oferi servicii financiar-bancare guvernului sau altor instituții ale statului, în schimbul privilegiului dreptului de monopol al emisiunii monetare” [5, p. 49-51].

Merită a fi stabilite și atribuțiile băncii centrale. În viziunea lui C.C. Kirițescu și E.M. Dobrescu atribuțiile băncii centrale sunt următoarele: „(1) emisiunea banilor de credit – banc-

the general economic policy of the state” [1, p. 28]. Accordingly, in order to achieve its fundamental objective, the National Bank of Moldova has the competence provided for in art. 3 of the Law on the National Bank of Moldova: “a) concluding contracts and issuing obligations; b) the purchase and disposition of movable and immovable goods for the purpose of exercising his duties; c) filing actions in court and participating in the process as a subject” [10].

The problems of central banks' functions have been the object of research for several scientists. For example, the researcher B. Căpraru dedicated a series of scientific works to the analysis of the functions of the central bank, enumerating and explaining them as follows: “1. Conducting the monetary policy – the primary function of the central bank through which the central bank carries out the objectives proposed by the statute, in collaboration with the government authority and in accordance with the other components of the economic policy; 2. Administers the amount of cash in the economy – the bank's ability to ensure the amount of banknotes and coins necessary for circulation in the economy, as a result of holding a monopoly in this field; 3. Lender of last resort – the ability of the central bank to provide liquidity to a financial institution or the money market as a whole, in the presence of a pressing demand for liquidity caused by a crisis at the level of the institution or at the level of the market, which cannot be satisfied through another alternative source; 4. Supervises and regulates the activity of banks – the ability of the central bank to monitor, control, authorize and regulate the activity of commercial banks or, as the case may be, the entire financial system; 5. Regulates and supervises the settlement and payment system – the ability of the central bank to mediate, both as a participant and supervisor of the settlement and payment systems; 6. Authority in the field of foreign exchange (currency center) – the ability of the central bank to regulate and administer operations in the field of foreign exchange, as well as the foreign currency reserve of the state; 7. Acts as a state bank – the ability of the central bank to provide financial-banking services to the government or other state institutions, in exchange for the privilege of the monopoly right to issue money” [5, p. 49-51].

notelor – care, deși semne ale creditului, ies din circulația comercială propriu-zisă și intră în circulația generală ca mijloace de plată legale; (2) concentrarea rezervelor bănești ale băncilor comerciale și acordarea de credite acestor bănci, pe baza primirii de reesconta cambiilor scontate în prealabil de băncile comerciale; (3) influențarea directă și indirectă a volumului și costului creditului în țara respectivă; (4) acordarea de împrumuturi statului și păstrarea tezaurului de stat” [9, p. 42]. Analizând minuțios atribuțiile băncii centrale expuse, sesizăm aspectul general al relației. Însă, într-o abordare exhaustivă, prevederile legale, mai exact art. 5 al Legii cu privire la BNM, stabilesc următoarele atribuții de bază ale Băncii Naționale a Moldovei, în calitate de bancă centrală:

- a) „stabilește și implementează politica monetară și valutară în stat;
- b) acționează ca bancher și agent fiscal al statului;
- c) întocmește analize economice și monetare și în baza lor adresează Guvernului propuneri, aduce rezultatele analizelor la cunoștința publicului;
- d) licențiază, supraveghează și reglementează activitatea instituțiilor financiare;
- e) acordă credite băncilor;
- f) supraveghează sistemul de plăți în republică și facilitează funcționarea eficientă a sistemului de plăți interbancare;
- g) activează ca organ unic de emisiune a monedei naționale;
- h) stabilește, prin consultări cu Guvernul, regimul cursului de schimb al monedei naționale;
- i) păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului;
- j) în numele Republicii Moldova își asumă obligații și execută tranzacțiile rezultate din participarea Republicii Moldova la activitatea instituțiilor publice internaționale în domeniul bancar, de credit și monetar în conformitate cu condițiile acordurilor internaționale;
- k) întocmește bilanța de plăți a statului;
- l) efectuează reglementarea valutară pe teritoriul Republicii Moldova” [10].

Banca Națională a Moldovei este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlament [1, p. 27]. De asemenea, Banca Națională a Moldovei este un actor-cheie în procesul de integrare europeană

The powers of the central bank should also be established. In the view of C.C. Kirițescu and E.M. Dobrescu the powers of the central bank are the following: "(1) the issuance of credit money - banknotes - which, although signs of credit, leave commercial circulation proper and enter general circulation as legal means of payment; (2) the concentration of the cash reserves of the commercial banks and the granting of loans to these banks, based on the receipt of re-discounting of the bills of exchange previously discounted by the commercial banks; (3) directly and indirectly influencing the volume and cost of credit in that country; (4) granting loans to the state and keeping the state treasury" [9, p. 42]. Analyzing in detail the central bank's powers exposed, we notice the general aspect of the story. But, in an exhaustive approach, the legal provisions, specifically art. 5 of the Law on the NBM, establish the following basic powers of the National Bank of Moldova, as the central bank:

- a) "establishes and implements monetary and currency policy in the state;
- b) acts as banker and fiscal agent of the state;
- c) draws up economic and monetary analyzes and based on them addresses proposals to the Government, brings the results of the analyzes to the public's attention;
- d) licenses, supervises and regulates the activity of financial institutions;
- e) grants loans to banks;
- f) supervises the payment system in the republic and facilitates the efficient operation of the interbank payment system;
- g) acts as the sole issuing body of the national currency;
- h) establishes, through consultations with the Government, the exchange rate regime of the national currency;
- i) keeps and manages the foreign exchange reserves of the state;
- j) on behalf of the Republic of Moldova, assumes obligations and executes transactions resulting from the participation of the Republic of Moldova in the activity of international public institutions in the banking, credit and monetary fields in accordance with the conditions of international agreements;
- k) draws up the state's balance of payments;
- l) carries out currency regulation on the

a Republicii Moldova, în mod special în transpunerea prevederilor directivelor Uniunii Europene.

Actualmente, suntem martorii unui eveniment istoric decizional al Republicii Moldova – acordându-i-se la data cu încărcătură simbolică de 23 iunie 2022 de către Consiliul European statutul de țară candidată la aderarea în Uniunea Europeană. Tot în 2022, șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks, a declarat: "Uniunea Europeană se angajează să susțină reformele structurale care aduc beneficii de impact pentru Republica Moldova, cetățenii săi și comunitățile de afaceri. Sectorul financiar al țării a fost afectat semnificativ de fraudă bancară din 2014. Acest lucru a fost cauzat de un cadru legal și de guvernare insuficient de puternic al sectorului, corupție la nivel înalt și interese personale...". Astfel, remarcăm că sistemul bancar al Republicii Moldova continuă să fie adaptat la noile realități prin transpunerea în legislația națională bancară a standardelor europene.

Ca rezultat, în ultimii ani au fost transpuse, pe segmentul normativ al reglementării bancare a Republicii Moldova, următoarele acte ale Uniunii Europene:

1. Directiva 2001/24/CE a Parlamentului și a Consiliului din 4 aprilie 2001 privind reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit;
2. Directiva 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei;
3. Directiva 2009/110/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind accesul la activitate, desfășurarea și supravegherea prudențială a activității instituțiilor emitente de monedă electronică;
4. Directiva 2007/64/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne;
5. Directiva 2002/47/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iunie 2002 privind contractele de garanție fiduciară;
6. Directiva 98/26/CE a Parlamentului

territory of the Republic of Moldova" [10].

The National Bank of Moldova is an autonomous public legal entity and is responsible to the Parliament [1, p. 27]. Also, the National Bank of Moldova is a key actor in the European integration process of the Republic of Moldova, especially in the transposition of the provisions of the European Union directives.

Currently, we are witnessing a historic decision-making event for the Republic of Moldova - on June 23, 2022, a symbolic date; the European Council granted it the status of a candidate country for the European Union. Also in 2022, the head of the European Union Delegation to the Republic of Moldova, Jānis Mažeiks, said: "The European Union is committed to supporting structural reforms that bring impactful benefits to the Republic of Moldova, its citizens and business communities. The country's financial sector was significantly affected by bank fraud in 2014. This was caused by an insufficiently strong legal and governance framework of the sector, high-level corruption and vested interests..." Thus, we note that the banking system of the Republic of Moldova continues to be adapted to the new realities by transposing the European standards into the national banking legislation.

As result, in recent years, the following acts of the European Union have been transposed to the normative segment of the banking regulation of the Republic of Moldova:

1. Directive 2001/24/EC of the Parliament and of the Council of April 4, 2001 on the reorganization and liquidation of credit institutions;
2. Directive 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purpose of money laundering or terrorist financing, amending Regulation (EU) no. 648/2012 of the European Parliament and of the Council repealing Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council and Directive 2006/70/EC of the Commission;
3. Directive 2009/110/CE of the European Parliament and of the Council of September 16, 2009 regarding access to the activity, conduct and prudential supervision of the activity of institutions issuing electronic money;
4. Directive 2007/64/EC of the European Parliament and of the Council of 13 November 2007 on payment services within the internal

European și a Consiliului din 19 mai 1998 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și decontare a titlurilor de valoare;

7. Directiva 2013/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE și a Regulamentului nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și firmele de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012;

8. Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012.

9. Directiva 2002/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2002 privind supravegherea suplimentară a societăților de credit, a întreprinderilor de asigurare și a societăților de investiții care aparțin unui conglomerat financiar;

10. Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții și de modificare a Directivei 82/891/CEE a Consiliului și a Directivelor 2001/24/CE, 2004/47/CE, 2004/25/CE, 2005/56/CE, 2007/36/CE, 2011/35/UE, 2012/30/UE și 2013/36/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010 și (UE) nr. 648/2012 ale Parlamentului European și ale Consiliului;

11. Directiva 2014/49/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind schemele de garantare a depozitelor, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 173/149 din 16 iunie 2014.

Concluzii. Scopul declarat al studiului – evidențierea originii, evoluției, importanței, rolului, competenței, funcțiilor și atribuțiilor unei instituții deosebite în peisajul instituțiilor naționale, precum este Banca Națională a Moldovei a fost atins prin faptul că în lumina Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniuni-

market;

5. Directive 2002/47/EC of the European Parliament and of the Council of June 6, 2002 on fiduciary guarantee contracts;

6. Directive 98/26/EC of the European Parliament and of the Council of 19 May 1998 regarding the finality of settlement in securities payment and settlement systems;

7. Directive 2013/36/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 regarding access to the activity of credit institutions and the prudential supervision of credit institutions and investment firms, amending Directive 2002/87/EC and repealing Directives 2006/48/EC and 2006/49/EC and Regulation no. 575/2013 of the European Parliament and of the Council of June 26, 2013 regarding prudential requirements for credit institutions and investment firms and amending Regulation (EU) no. 648/2012;

8. Regulation (EU) no. 575/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 regarding prudential requirements for credit institutions and investment companies and amending Regulation (EU) no. 648/2012.

9. Directive 2002/87/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2002 on the additional supervision of credit companies, insurance companies and investment companies belonging to a financial conglomerate;

10. Directive 2014/59/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 establishing a framework for the recovery and resolution of credit institutions and investment firms and amending Directive 82/891/EEC of the Council and Directives 2001/24/EC, 2004/47/EC, 2004/25/EC, 2005/56/EC, 2007/36/EC, 2011/35/EU, 2012/30/EU and 2013/36/EU of the European Parliament and of the Council, as well as of Regulations (EU) no. 1093/2010 and (EU) no. 648/2012 of the European Parliament and of the Council;

11. Directive 2014/49/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on deposit guarantee schemes, published in the Official Journal of the European Union L 173/149 of 16 June 2014.

Conclusions. The stated purpose of the study - highlighting the origin, evolution, importance, role, competence, functions and powers of

nea Europeană, legislația bancară internă este armonizată, fie chiar și parțial, la standardele europene. Sperăm ca acest efort titanice să fie apreciat și resimțit de fiecare cetățean al Republicii Moldova, iar pericolul unor noi fraude bancare să fie completamente anihilat.

a special institution in the landscape of national institutions, such as the National Bank of Moldova, was achieved by the fact that in the light of the Association Agreement between the Republic of Moldova and the European Union, the national banking legislation is harmonized, even partially, to European standards. We hope that this titanic effort will be appreciated and felt by every citizen of the Republic of Moldova, and the danger of new bank frauds will be completely annihilated.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Armeanic A., Cojocaru V. Drept bancar. Chișinău: Tipocart Print, 2023. 154 p.
2. Berea A., Paul A. Modernizarea sistemului bancar. București: Ed. Expert, 2003. 150 p.
3. Bytheway S. J., Metzler M. Central banks and gold: how Tokyo, London and New York shaped the modern world. 1st edition. Ithaca and London: Cornell University Press, 2016. 260 p.
4. Cerneavschi P. Drept bancar. Chișinău: Ed. Pontos, 2006. 124 p.
5. Căpraru B. Activitatea bancară. Sisteme, operațiuni și practici. Ed. a II-a. București: Ed. C.H.Beck, 2014. 352 p.
6. Căpraru B. Banca centrală și mediul economic. Repere teoretice, evoluții și analize. Iași: Ed. Universității Al I. Cuza, 2009. pp. 13-20. 384 p.
7. Guștiuc A. Drept bancar. Chișinău: 1999. 317 p.
8. Ionescu L. C. Băncile și operațiunile bancare. Ed. Economica, 1996. 528 p.
9. Kirițescu C. C., Dobrescu E. M. Monedă. Mică enciclopedie. București: Ed. Enciclopedică, 1998. 294 p.
10. Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548-XIII din 21.07.95, republicat: Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 297-300 art. 544 din 30.10.2015. Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 56-57 art. 624 din 12.10.1995.
11. Mănescu D. M. Regimul juridic al societăților bancare. București: Ed. Hamangiu, 2009. 418 p.
12. Odainic M. Drept bancar și valutar: Suport de curs. Chișinău: ULIM, 2015. 55 p.
13. Șaguna D.D., Rațiu M.A. Drept bancar. București: Ed. C:H.Beck, 2007. 382 p.
14. Turcu I. Drept bancar. Vol. I. București: Lumina Lex, 1999. 456 p.

Despre autori:

Ștefan BELECCIU,

*doctor în drept, profesor universitar
Catedra „Drept public, securitate
a frontierei, migrație și azil”
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: stefan31belecciu@gmail.com,
ORCHID ID: 0000 0002-0786-8713*

Ludmila GUȘTIUC,

*doctorandă,
Catedra „Drept public, securitate
a frontierei, migrație și azil”
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
e-mail: lgustiuc@yahoo.com,
ORCHID ID: 0000-0002-8516-4949*

About authors:

Ștefan BELECCIU,

*PhD, university professor,
Chair of "Public law, border security,
migration and asylum",
Academy "Ștefan cel Mare" of the MIA,
e-mail, stefan31belecciu@gmail.com,
ORCHID ID: 0000 0002-0786-8713*

Ludmila GUȘTIUC,

*PhD student, university assistant,
Chair of "Public law, border security,
migration and asylum",
Academy "Ștefan cel Mare" of the MIA,
e-mail: lgustiuc@yahoo.com,
ORCHID ID: 0000-0002-8516-4949*